Roll No……………………….
Signature of Invigilator ………

Paper Code

BV-102

पतंजलि विश्वविद्यालय

University of Patanjali
Examination March-2021

बी. ए. व्याकरण, प्रथमसत्रम्
व्याकरणम्, द्वितीयपत्रम्
संस्कृतव्याकरणम् (ख)

समयः - होरात्रयम् पूर्णाङ्काः ७०

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य सप्तत्यङ्काः निर्धारिताः सन्ति, अङ्कनिर्देशः प्रतिखण्डं द्रष्टव्यः, सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(खण्ड -क)

(काशिकातः)

१. पृष्टेषु पञ्चसु सूत्रेषु त्रयाणां काशिकारीत्या व्याख्यानम्। (5 x3 =15)

1. उपदेशेऽजनुनासिक इत्।
2. आङो दोऽनास्यविहरणे।
3. ज्ञाश्रुस्मृदृशां सनः।
4. क्रुधद्रुहोरूपसृष्टयोः कर्म।
5. प्रतिः प्रतिनिधिप्रतिदानयोः।

२. पृष्टेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यम्। (3 x5 =15)

1. तान्येक वचन द्विवचन बहुवचनान्येकशः।
2. नित्यं हस्ते पाणावुपयमने।
3. आदरानादरयोः सदसती।
4. हृक्रोरन्यतरस्याम्।
5. आकडारादेका संज्ञा।
6. अभिप्रत्यतिभ्यः क्षिपः।
7. अनुदात्तङित आत्मनेपदम्।

३. पृष्टेषु सप्तसु वार्तिकेषु पञ्चानां व्याख्यानम्। (3 x5 =15)

1. प्रतिषेधे हसादीनामुप संख्यानम्।
2. स्वाङ्गकर्मच्चेति वक्तव्यम्।
3. वा लिप्सायामिति वक्तव्यम्।
4. तदादिवचनं स्यादिनुमर्थम्।
5. आदि खाद्योः प्रतिषेधो वक्तव्यः।
6. कर्मणः करण संज्ञा वक्तव्या सम्प्रदानस्य च कर्मसंज्ञा।
7. शप उलम्भन इति वक्तव्यम्।

४. प्रदत्तासु तिसृषु कारिकासु द्वयोर्व्याख्यानम्। (5 x2 =10)

1. भूवादीनां वकारोऽयं मङ्गलार्थः प्रयुज्यते।
   भवो वार्थं वदन्तीति भ्वर्था वा वादयः स्मृताः।।
2. रीश्वराद्वीश्वरान्मा भूत कृन्मेजन्तः परोऽपि सः।
   समासेष्वव्ययी भावो लौकिकं चातिवर्तते।।
3. दुहियाचि रुधिप्रच्छिभिक्ष चिञामुपयोगनिमित्तमपूर्वविधौ।
   ब्रुविशासि गुणेन च यत्सचते तद कीर्तितमाचारितं कविना।।

५. प्रदत्तेषु पञ्चसु शब्देषु/शङ्कासु त्रयाणां सिद्धिः/समाधानम्। (5 x3 =15)

1. 'उपान्मन्त्र करणे' इत्यत्र मन्त्रकरणे इति किम्।
2. 'भीत्रार्थानां भयहेतुः' इत्यत्र भयहेतुरिति किम्?
3. 'तिरोऽन्तर्द्धौ' इत्यत्र अन्तर्द्धौ इति किम्?
4. 'गां दोग्धिपयः' सूत्रनिर्देशपूर्वकं सिद्धिर्विधेया।
5. 'आयच्छते' इति रूपं सूत्रानिर्देशपूर्वकं साधनीयम्।

--------------x--------------